

PERSPECTIEF OP CRIMINALITEITSBESTRIJDING

2024 - 2028

INHOUDSOPGAVE

Algemeen	03
Maatschappelijke ontwikkelingen	04
Strategie	05
Resumerend	09
Risicoparagraaf	10
Concluderend	11

ALGEMEEN

Met het Perspectief op de criminaliteitsbestrijding 2024–2028 (het Perspectief) presenteert het **OM Carib** – *het OM van Curaçao, van Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba* – haar visie op de rechtshandhaving voor de komende jaren. Uitgangspunt van het OM Carib is om de eigen organisatie, de diverse partners, het bestuur en de samenleving te informeren over de wijze waarop het OM Carib de komende jaren invulling wil geven aan de criminaliteitsbestrijding. Het werk van het OM Carib raakt in vele opzichten zowel de mens als de maatschappij van de (ei)Landen. Daarbij kan gedacht worden aan het vervolgen van ernstige zaken die de rechtsordes van Curaçao, van Sint Maarten of van Bonaire, Sint Eustatius en Saba diep schokken, maar ook aan het vervolgen van zaken die veelvuldig voorkomen en de burgers direct raken. Dit maakt dat het werk van het OM Carib beeldbepalend is voor de strafrechtelijke rechtshandhaving in de samenleving.

De noodzaak en urgentie van lange termijn investeringen in de doorontwikkeling van de rechtshandhaving is groot en wordt breed gevoeld. Het is in het belang van de samenleving dat ieder Land beschikt over een goed georganiseerde en professionele rechtshandhavingssketen, van preventie tot detentie. Deze moet in staat zijn om weloverwogen en transparante keuzes te maken ten aanzien van de aan te pakken criminaliteitsvormen en in staat zijn zich tijdig aan te passen aan de ontwikkelingen die hierin plaatsvinden. Het OM Carib levert hieraan een bijdrage door maatwerk per (ei)Land toe te passen, de samenwerking met (keten)partners, bestuur en private partijen aan te gaan en intensief overleg met hen te voeren. Dit alles om bij te dragen aan de aanwezigheid van voldoende waarborgen ten behoeve van de fysieke veiligheid van de bevolking.

De realiteit van beperkte capaciteit en middelen maakt echter ook het OM Carib keuzes moet maken. Het OM Carib is gedwongen zich steeds meer op de primaire kerntaak te richten, namelijk de strafrechtelijke opsporing, vervolging van crimineel handelen en executie van vonnissen. In plaats van het vervullen van een initiërende rol bij onder meer (preventie) projecten op strafrechtelijk gebied, zal de focus van het OM verlegd worden naar het assisteren van andere (overheids)organisaties die hiervoor primair verantwoordelijk zijn.

MAATSCHAPPELIJKE ONTWIKKELINGEN

Terugkijkend is het Perspectief op de criminaliteitsbestrijding 2016-2021 te ambitieus gebleken. Het is – deels ook door de pandemie – niet gelukt om alle ambities te verwezenlijken. De realiteit dwingt het OM Carib tot gewijzigde ambities voor **het Perspectief op de criminaliteitsbestrijding 2024-2028**. Daarnaast is het OM Carib afhankelijk van het bestuur en haar rechtshandhavingpartners voor het bereiken van een effectieve aanpak van de criminaliteit. Met de beperkte middelen die het OM Carib tot haar beschikking heeft zal de nadruk liggen op het efficiënt inrichten van de primaire kerntaken van het OM Carib.

De maatschappelijke ontwikkelingen van afgelopen jaren hebben gezorgd voor een ander perspectief op de invulling van onze kerntaken. Daar waar het OM Carib voorheen een initiërende rol vervulde op vele terreinen, wordt nu een pas op de plaats gemaakt. Het OM Carib richt zich voornamelijk op de primaire taken, namelijk het opsporen en vervolgen van criminelen en de executie van vonnissen.

Vanuit haar taakstelling levert het OM Carib een bijdrage aan een veilige, rechtvaardige en integere samenleving waar iedereen in vrijheid kan leven en waar fundamentele rechten worden gerespecteerd. De bevolking van onze (ei)Landen moet erop kunnen vertrouwen dat criminaliteit wordt aangepakt en dat er rekening wordt gehouden met de verschillende belangen van alle daarbij betrokken partijen. Strafzaken die direct de bewoners van de (ei)Landen van het OM Carib raken moeten snel, zorgvuldig en goed opgepakt worden. Dit is niet alleen het geval bij de zogenaamde High Impact Crime (HIC) en de veel voorkomende criminaliteit (VVC) – de direct zichtbare strafbare feiten met ernstige impact op de betrokken burger – maar ook bij de minder zichtbare georganiseerde ondermijnende criminaliteit, welke op lange termijn een voelbaar effect heeft op de burgers van de (ei)Landen.

De focus en inzet van het OM Carib op alle aandachtsvelden zullen wij hieronder verder toelichten.

STRATEGIE

Het Perspectief is gebaseerd op de doelstellingen van het OM Carib en de relevante maatschappelijke ontwikkelingen die de Landen gemeenschappelijk hebben. Aan de hand van de drie onderstaande pijlers wil het OM Carib een effectieve bijdrage leveren aan de bestrijding van criminaliteit in de samenlevingen van Curaçao, Sint Maarten en van de BES-eilanden. De wijze waarop de verschillende parketten een concrete bijdrage aan de strategie leveren, wordt uitgewerkt in de jaarplannen.

De strategische pijlers:

- Integrale aanpak
- Verbinding en communicatie
- Doorontwikkeling van de OM-organisatie

High Impact Crime en Veel Voorkomende Criminaliteit

HIC is de verzamelnaam voor delicten met directe, grote impact op burgers. Hierbij kan gedacht worden aan woninginbraken, overvallen, straatroof en zeden- en geweldsdelicten. Niet alleen de samenleving als geheel, maar vooral ook het slachtoffer en diens omgeving worden enorm geraakt door dit soort delicten. Het gevoel van veiligheid wordt aangetast. VVC is een verzamelnaam voor (te) vaak voorkomend strafbaar gedrag, zoals bedrijfsinbraken, autodiefstal, vandalisme en vernielingen. De burger is gebaat bij een snelle en zorgvuldige afdoening van dit soort HIC en VVC zaken.

Integrale aanpak

Het OM Carib, politie en bestuur richten zich op de efficiënte opsporing, vervolging en executie van HIC en VVC delicten. Enerzijds dienen HIC en VVC delicten snel afgedaan te worden door het OM Carib, de reactieve kant. Anderzijds moeten ze ook voorkomen worden, de preventieve kant. Om beiden te realiseren is het van essentieel belang dat verschillende partners een integrale aanpak toepassen.

Een grotere focus op de primaire kerntaken, neemt niet weg dat het OM Carib investeert in andere (straf)maatregelen die een bijdrage leveren aan een veilige samenleving, zoals: mediation, elektronisch toezicht, voorlichting en de inzet van bijzondere opsporingsambtenaren.

STRATEGIE

Daarnaast hecht het OM Carib veel waarde aan efficiënte en effectieve interventie- en preventiemogelijkheden, deze leveren een essentiële bijdrage aan een veiligere omgeving. Dit soort interventies doen ertoe en zijn direct merkbaar en voelbaar in de samenleving. Naast samenwerking in de strafrechtketen kan de integrale aanpak ook vorm worden gegeven door publiek-private samenwerkingsvormen in bijvoorbeeld uitgaansgebieden. Door ook de burger bewuster te maken van de HIC- en VVC-criminaliteit en hoe dit te voorkomen, wordt bijgedragen aan preventie. Opnieuw werkt het OM Carib hierin samen met de politie en het bestuur en wordt ook aan de burger een belangrijke rol toebedeeld.

Verbinding en communicatie

Een snellere afdoening van strafzaken, doorontwikkeling van het snelrecht (HuRa/JASAP), mediation in strafzaken en strafbeschikkingen zorgen voor een zichtbaar en voelbaar resultaat. Zonder te communiceren over deze aanpak wordt het eindresultaat echter tekort gedaan omdat dit onvoldoende zichtbaar wordt. Het is van groot belang dat het OM Carib de burger hierover informeert en op een duidelijke wijze communiceert richting de bevolking. Dit doet het OM Carib via de traditionele en sociale media, maar ook door individuele slachtoffergesprekken en voorlichtingsprojecten. We weten dat de burger niet spontaan naar het OM toekomt; dat betekent dat het OM naar de burger toe moet en gaat.

Doorontwikkeling OM-organisatie

Voor wat betreft de doorontwikkeling van de OM-organisatie in de aanpak van HIC en VVC, zal onderling intensiever worden samengewerkt tussen de parketten van de Landen en ook met het Bureau van de Advocaat-Generaal. De kracht van het OM Carib ligt in het uitwisselen van best practices tussen de verschillende parketten op het gebied van de aanpak van HIC en VVC. Daarnaast is periodieke afstemming met de politie, het bestuur en andere (keten)partners essentieel voor het delen van kennis, inzet en prioriteiten, hetgeen ten goede komt aan de effectieve operationele inzet.

STRATEGIE

Georganiseerde ondermijnende criminaliteit

Naast VVC en HIC zijn er ook vormen van – voor de burger – minder direct zichtbare criminaliteit, maar deze vormen zijn op de wat langere termijn net zo schadelijk voor de samenleving. Ze tasten de economische, sociale en maatschappelijke basis van onze democratische rechtsorde aan en zo ook de veilige leefomgeving waar eenieder recht op heeft. Deze criminaliteitsvorm, hoewel minder zichtbaar, raakt de burger van nu, maar ook toekomstige generaties. Georganiseerde ondermijnende criminaliteit is misdaad die maatschappelijke structuren aantast, daarmee is het een aantasting van de integriteit van de overheid. Hierdoor wordt het vertrouwen van de burger in de overheid geschaad. Ondermijning leidt, via onder andere omkoping, tot bijvoorbeeld te hoge uitgaven van publieke middelen, hogere vastgoedprijzen, hogere kosten voor nutsvoorzieningen en hogere belastingen voor burgers en bedrijven. Daarnaast wordt de persoonlijke veiligheid in de openbare ruimte aangetast door het excessieve geweld, bedreiging en intimidatie die gepaard gaan met ondermijnende criminaliteit. Het effect van de ondermijnende criminaliteit is het schaden van maatschappelijke structuren, zoals een overheid, en daardoor het vertrouwen van de burger hierin.

Integrale aanpak

Om georganiseerde ondermijnende criminaliteit aan te pakken, moet door alle schakels in de keten actie worden ondernomen. Om dit goed te kunnen doen is expertise vanuit de praktijk noodzakelijk. Deze integrale aanpak bestaat uit twee delen, enerzijds het creëren van barrières ter voorkoming van georganiseerde ondermijnende criminaliteit en anderzijds het opsporen en vervolgen van personen en bedrijven die zich schuldig maken aan deze vormen van criminaliteit. Barrières zijn nodig om de verwevenheid tussen onder- en bovenwereld tegen te gaan. Criminelen hebben voor de voorzetting van hun illegale activiteiten de diensten van legale bedrijven en dienstverleners nodig. Zoals bijvoorbeeld makelaars, autoverhuurbedrijven, banken en notarissen maar ook overheden om aan vergunningen te geraken voor bedrijven.

Samen met betrouwbare partners binnen de overheid, (semi)overheid en private partijen, wil het OM Carib investeren in een gezamenlijke en effectieve aanpak van de georganiseerde ondermijnende criminaliteit.

STRATEGIE

Hierin maakt iedere afzonderlijke partner gebruik van de eigen beschikbare bevoegdheden. De eigen bevoegdheden van de partners vormen aldus 'effectieve instrumenten'. Om tot deze aanpak te komen moet het OM Carib in goede verbinding staan met de ketenpartners en de (ei)Landen. Een goede verbinding begint met onderling vertrouwen tussen de ketenpartners en het hebben van gezamenlijke doelstellingen. Voor allen binnen deze aanpak dienen de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden duidelijk te zijn en waar nodig toegelicht te worden. De bestaande structuren, zoals stuurploegen en andere gremium kunnen daarvoor worden gebruikt. Daar waar nodig, mogelijk en haalbaar treedt het OM Carib initiërend op, maar altijd in gezamenlijkheid met de ketenpartners.

Communicatie en verbinding

Omdat georganiseerde ondermijnende criminaliteit indirect effect heeft op de burger is het van belang dit zichtbaar te maken. De lange termijn effecten voor de samenleving en de burger als individu dienen in kaart te worden gebracht. Instrument hierin is een laagdrempelige communicatie en voorlichting over en door de gehele rechtshandavingsketen, waaronder het OM Carib. Onder andere via een gedegen persvoorlichting door het OM Carib kan de media gericht en proactief benaderd worden. Hierbij dient aandacht te zijn voor maatwerk per (ei)Land en een op de doelgroep afgestemde content en gebruik makende van een geschikte communicatievorm.

Doorontwikkeling OM-organisatie

Het OM Carib moet de goede zaken goed doen. Om dit te kunnen bereiken moet over de juiste informatie kunnen worden beschikt. De focus zal de komende jaren dan ook komen te liggen op de doorontwikkeling van de informatieportefeuille binnen het OM Carib. Hierin is een actueel en onderbouwd criminaliteitsbeeld van de (ei)Landen van het OM Carib onontbeerlijk. Daarnaast moet er goed zicht komen op de verschillende handavingsinstrumenten van (keten)partners. Voor het goed kunnen doen van de juiste zaken is het noodzakelijk dat de professionele standaard van het OM Carib op orde blijft, actief wordt onderhouden en waar nodig wordt verbeterd.

RESUMEREND

Een perspectief is een doorkijk naar de toekomst onder de meest gunstige omstandigheden. We maken onze doelen in dit Perspectief waar, door samen te werken, te luisteren en contact te maken met de burger, onze ketenpartners en het bestuur. Op deze manier kunnen we elkaar versterken en een bijdrage leveren aan een rechtvaardige, veilige en integere samenleving waar het OM Carib voor staat.

Kijkend naar het verleden weten we dat veranderingen tijd nodig hebben. Als we als OM Carib geen oog hebben voor de behoeften en uitdagingen van burgers van de (ei)Landen en ketenpartners en enkel ambitieuze visies ontwikkelen, kunnen we de doelen van dit Perspectief niet waarmaken. Het OM Carib vindt het belangrijk dat veranderingen gericht zijn op concrete en overzichtelijke doelen. De kaders hiervoor zijn in dit Perspectief neergelegd en worden uitgewerkt in de jaarplannen van het OM Carib.

RISICOPARAGRAAF

Om het werk dat het OM Carib voor ogen heeft te kunnen doen, moeten het OM Carib en de partners over voldoende medewerkers en middelen kunnen beschikken. De rechtsstaat heeft een prijs, die de samenleving bereid moet zijn te betalen. Investerings- en opsporings- en vervolgingsdiensten onder druk wegens het uitblijven van structurele investeringen door de Landen in de afgelopen jaren.

Omdat de verschillende parketten, die samen het OM Carib vormen, in verschillende (ei)Landen gevestigd zijn, worden de medewerkers door de verschillende (ei)Landen conform lokaal geldende rechtsposities en regelingen aangesteld. Binnen de regio is het een publiek geheim dat de economische en financiële omstandigheden in bijvoorbeeld Bonaire, Saba en Sint Eustatius aanzienlijk afwijken van die in Curaçao en Sint Maarten. Dit alles werkt ook door binnen het OM Carib en zorgt voor een disbalans binnen de organisatie met alle gevolgen van dien.

De Rijkswet Openbare Ministeries^[1] bevat regelgeving over het beheer van het OM. Dit beheer ziet ook op de medewerkers van het OM Carib. Al geruime tijd bestaan er terugkerende interpretatieverschillen over de reikwijdte van deze beheersverantwoordelijkheid, met name ten aanzien van de medewerkers die geen officier van justitie zijn. Hun rechtspositie is (in tegenstelling tot bijvoorbeeld de rechtspositie van de medewerkers van het Gemeenschappelijk Hof) niet in een Rijksbesluit geregeld en daardoor afhankelijk van de regelgeving in het land van vestiging. In de praktijk blijkt het zeer problematisch om op een acceptabele termijn tot een daadwerkelijke aanstelling en honorering van deze medewerkers te komen, ook als het budget wel door het land is toegekend en toereikend is. Dit zorgt voor onzekerheid op financieel en persoonlijk gebied voor de aan te stellen medewerkers. Dit speelt vooral in Curaçao en Sint Maarten. Pogingen in het Justitieel Vierpartijen Overleg om tot een vereenvoudiging te komen hebben tot dusver nog weinig succes gehad. De gevolgen hiervan zijn meervoudig.

^[1] Rijkswet openbare ministeries van Curaçao, van Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba, Staatsblad 2010, 336.

RISICOPARAGRAAF

Directe gevolgen zijn onder meer dat onderzoeken niet gedaan kunnen worden, zaken niet op zitting kunnen worden aangebracht, boetes niet kunnen worden geïnd en dat crimineel vermogen niet kan worden afgepakt.

De middelen die het OM Carib nodig heeft gaan veel verder dan wat nodig is om op één eiland te kunnen functioneren. Zo heeft het OM Carib een deugdelijk en goed beveiligde ICT-structuur over alle (ei)Landen heen nodig. Dit vergt dat hierin blijvend geïnvesteerd moet worden. Daarnaast is specialistische kennis een schaars goed, wat betekend dat specialisten moeten kunnen reizen om in alle (ei)Landen hun werk goed te kunnen doen. Dit geldt ook voor collega's die tijdelijk bijstand leveren op een ander parket. Rechtshandhaving vergt uniformiteit in optreden, over alle (ei)Landen heen. Dit alles kost geld.

Concluderend: indien de benodigde ondersteuning, in de vorm van middelen en personeel, niet door alle (ei)Landen voldoende wordt geleverd aan het OM Carib en de partners, kunnen de genoemde ambities in dit document niet worden waargemaakt. De aanpak van de HIC, VVC en georganiseerde ondermijnende criminaliteit is problematisch indien de Parketten in Eerste Aanleg van het OM Carib voor de aanpak hiervan onvoldoende ondersteuning van het eigen (ei)Land krijgen. Uiteindelijk betaalt de burger daar de prijs voor en wordt diens veiligheid hierdoor geraakt.

